

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

HOTĂRÂRE

**privind adoptarea opiniei referitoare la
Comunicarea comună a Comisiei Europene și Înalțului Reprezentant pentru
afaceri externe și politica de securitate către Parlamentul European și Consiliu –
Câteva elemente ale Strategiei UE pentru Siria
JOIN(2017) 11**

În temeiul prevederilor art. 67 și ale art. 148 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 373/2013 privind cooperarea dintre Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene și ale art. 160 - 185 din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat, cu modificările și completările ulterioare,

Camera Deputaților adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. – Luând în considerare opinia nr. 4c-19/201 adoptată de Comisia pentru afaceri europene, în ședința din 16 mai 2017, Camera Deputaților:

1. Luând act că suspendarea cooperării bilaterale a Uniunii Europene cu guvernul sirian s-a produs după represiunea violentă a revoltei civile din 2011, crede că Uniunea Europeană a amânat excesiv această măsură, deși informațiile privind acțiunile antidemocratice și disponibilitatea la acțiuni violente a regimului Assad deveniseră cunoscute; invită Comisia Europeană și pe Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politică de securitate să se mobilizeze pentru o bună evaluare a situației din Siria, ca și a altor state în care se produc excese antidemocratice, chiar dacă acele state sunt în raporturi de parteneriat cu Uniunea și să sancționeze ferm astfel de acte; consideră că acțiunea Uniunii de a continua să sprijine poporul sirian, oferind asistență umanitară pentru salvarea de vieți omenești și ajutoare pentru furnizarea serviciilor esențiale și pentru sprijinirea societății civile, precum și practica sa generală de a păstra legătura cu organizații și grupuri de cetățeni din state cu regimuri nedemocratice, pentru a nu lipsi populația de unicul suport, este binevenită, dar numai dacă astfel de acțiuni nu sunt deturnate de guvernele antidemocratice în folosul lor și dacă nu produc o agravare a situației pentru populația oprimată.

2. Consideră continuarea conflictului din Siria și încălcările dreptului umanitar internațional din ultimii șase ani ca pe un fapt extrem de îngrijorător, întrucât violența împotriva civililor, atacurile asupra infrastructurilor civile și asupra spitalelor au provocat aproape o jumătate de milion de victime și au condus la strămutarea forțată a unei jumătăți din populația țării.

3. Salută încercările constante ale Uniunii Europene de a-și utiliza statutul de cea mai credibilă putere pacificatoare a lumii pentru încetarea conflictului din Siria, dar ia act că instrumentele de tip „soft power” ale Uniunii, capacitatea sa diplomatică redutabilă, resursele politice, financiare angajate fără rezerve și cunoștințele sale extinse în medierea conflictelor nu au fost până acum suficiente; consideră că această situație nu este generată de slăbiciunile Uniunii, care nu poate face rabat de la valorile și principiile care o definesc, ci dimpotrivă, slăbiciunii morale a adversarilor unei soluții pașnice, care au readus în secolul al XXI-lea cruzimea și barbaria din secole îndepărtate.

4. Reamintind că, prin tratatele sale, UE are printre obiectivele sale fundamentale obligația de a-și promova valorile în străinătate și că respectarea dreptului internațional este în mod voit supralicitată, crede că Uniunea ar trebui să caute un punct de echilibru în tratarea chestiunilor de politică internațională și de securitate, prin care să abordeze crizele într-un mod cât mai realist.

5. Regretă incapacitatea Consiliului de Securitate al ONU de a pacifica Siria, propunerile pentru punerea în aplicare a unui embargo asupra armelor, anumite sancțiuni specifice pentru guvernul sirian, referirea Siriei la Curtea Penală Internațională sau autorizarea unei zone de interdicție a zborurilor, pentru a împiedica Siria să își folosească capacitatea militară aeriană fiind în mod sistematic respinse, adesea prin utilizarea, de către membri permanenți, a dreptului de veto.

6. Reține că, în pofida criticii privind natura slabă și divizată a Uniunii Europene și a politicii sale externe, este evident că statele membre împart interese comune, care sunt cele mai eficient protejate la nivel supranațional; aceste interese sunt exprimate în Strategia globală a UE din iunie 2016 și în numeroasele sale substrategii, cum ar fi cea pentru Siria, Irak și amenințarea ISIL/Da'esh; consideră că sarcina principală este de a pune în aplicare aceste angajamente strategice.

7. Notează că, pe scena internațională, Uniunea Europeană, conștientă de poziția sa slăbită și divizările sale interne, a adoptat conceptul de „pragmatism principal” pentru a-și orienta acțiunea externă în anii următori; observă că acest concept este aplicat și în cazul strategiei pentru Siria.

8. Consideră că participarea Uniunii Europene alături de alte 17 state, ONU și Liga Arabă acțiune, care a condus la crearea Grupului Internațional de Sprijin pentru Siria (GISS) în octombrie 2015, reprezintă un model de implicare, care, de altfel, a condus la adoptarea, la finalul anului, a Rezoluției 2254 a Consiliului de Securitate al ONU, prima rezoluție a ONU care stabilește o posibilă soluție politică pentru conflictul din Siria.

9. Apreciază ca inadecvate limitele de acțiune și rigorile de exprimare pe care și le impune Uniunea Europeană în strategia sa pentru Siria, deși această țară este confruntată cu o criză cu efecte devastatoare, masiv destabilizatoare, cu potențial de declanșare a unor conflagrații regionale sau chiar mondiale; în acest sens, remarcă lipsa de ambiție a Uniunii, care își propune să preia sarcina reconstrucției Siriei doar după ajungerea la un acord și după demararea unei tranziții politice credibile, la care nu va fi participat; consideră că Uniunea Europeană ar trebui să revendice în continuare un loc la masa negocierilor pentru încetarea focului și pentru restabilirea păcii.

Exprimă rezerve față de abordarea Comisiei Europene și a Înalțului Reprezentant, de a pune semnul egalității între acțiunile care contravin dreptului internațional, comise de către guvernul Assad și aliații săi și cele comise de grupările de opoziție; de exemplu, referința la „aprobarea sau refuzarea accesului la ajutor umanitar care a devenit o tactică de război folosită în scopuri proprii de toate părțile implicate în conflict”; consideră că guvernul Assad este inițiatorul și continuatorul actelor de cruzime, purtând o responsabilitate cu atât mai mare cu cât capacitatea sa de distrugere este mult mai mare decât cea a opoziției.

10. Salută faptul că Uniunea Europeană a dobândit statutul de cel mai mare donator pentru ajutorul destinat Siriei, cu peste 600 de milioane de euro pentru ajutorul umanitar, cu 9,4 miliarde euro pentru diverse alte programe pentru Siria și pentru regiune, cu instrumentul pentru refugiații din Turcia, având un buget de 3 miliarde de euro pentru perioada 2016-2017; observă totuși că limitarea la asistență umanitară și reconstrucție, într-o criză cum este cea siriană, chiar dacă se realizează pe scară mare, nu este uzuală pentru un actor global.

11. Având în vedere că se prefigurează o stare precară a autorității publice siriene ulterior încheierii conflictului, precum și posibila tentativă a partenerilor guvernului Assad de a-și recupera costurile de război, recomandă implicarea directă a Uniunii în gestionarea programelor finanțate din fondurile sale.

12. Susține poziția Uniunii Europene asupra „responsabilității speciale” pentru costurile de reconstrucție care ar trebui să fie impuse actorilor externi care au alimentat conflictul, fiind justificat ca Uniunea să nu plătească pentru ceea ce au distrus alți actori externi, dar în contextul general al conduitei Uniunii, exprimă îndoieli că acest obiectiv va putea fi îndeplinit.

13. Observă că Uniunea Europeană, care nu este angajată din punct de vedere militar în Siria, pare să fie supusă unui proces de marginalizare de către statele care sunt angajate militar în conflict, cu scopul de a i se limita rolul la acela de finanțator; avertizează Uniunea că ar trebui ca strategia sa pentru Siria, dar mai ales strategia sa globală privind politica externă și de securitate, ar trebui să identifice acțiuni care să contracareze această ofensivă a prevalenței forței militare în relațiile internaționale.

14. Semnalează că loviturile aeriene ale Statelor Unite ale Americii asupra bazei militare siriene de la Shayrat consfințesc preponderența acțiunii militare în acest conflict, reducând astfel și mai mult marja de manevră a Uniunii.

15. Notează că, în comunicarea Comisiei și a Înalțului Reprezentant, se admite faptul că, „războiul din Siria este, în prezent, fasonat în mare măsură, de implicarea militară directă a mai multor actori regionali și mondiali [...]”, iar ca reacție, „[...] UE a lansat, în deplină coordonare cu ONU, o inițiativă de promovare a dialogului politic cu principalii actori din regiune, în vederea găsirii unui limbaj comun pentru rezultatul final din Siria și în vederea stabilirii condițiilor pentru procesul de reconciliere și reconstrucție”; semnalează că această orientare a UE de a evita confruntarea poate fi acceptată, dar este de neînțeles motivul pentru care sunt omise detalii esențiale, cum ar fi formatul dialogului politic, în care părțile ar trebui să fie parteneri egali, rațiunile juridice, politice sau de altă natură pe care s-ar întemeia eventuala pretenție de prevalență a unora dintre părți, în cadrul acestui dialog.

16. Notează că unul dintre obiectivele conferinței donatorilor pentru Siria, găzduită la Bruxelles, în perioada 4-5 aprilie 2017, respectiv acela de a obține susținere pentru noua strategie, definind astfel pe plan internațional modul în care UE ar putea juca un rol mai important în a contribui la o soluție politică durabilă în Siria, conform cadrului convenit de ONU în a contribui la construirea stabilității și la sprijinirea reconstrucției post-conflict, a fost ratat în contextul emoției create de oroarea atacului chimic din 4 aprilie 2017 asupra orașului Khan Sheikhoun.

17. Apreciază că, în pofida faptului că au fost aprobate de Rezoluția 2336 a Consiliului de Securitate al ONU și susținute de UE, discuțiile de la Astana nu par să urmărească completarea procesului de la Geneva, ci mai degrabă să i se substituie, prin stabilirea condițiilor pentru o soluție militară a conflictului, fără prea multă implicare externă; de aceea, își manifestă surprinderea față de faptul că în comunicarea examinată sunt salutate măsurile luate de Rusia, Turcia și Iran pentru sprijinirea acordului de încetare a focului, aprobat prin de Rezoluția 2336 a Consiliului de Securitate al ONU și pentru pregătirea tratativilor intrasiriene de la Geneva, fără o evaluare a posibilității ca acest acord să devină o ancoră reală a unui viitor acord de pace.

18. Agreează orientarea Uniunii Europene de a continua să susțină în mod direct tratativele de la Geneva, care se desfășoară sub egida ONU în vederea încheierii războiului și a stabilirii parametrilor unui organism de guvernare de tranziție, prin punerea în aplicare a Rezoluției 2254/2015 a Consiliului de Securitate al ONU.

19. Salută faptul că țelurile strategice, pe care UE și le-a fixat, corespund intereselor și valorilor sale fundamentale, dar semnalează că obiectivul Siriei democratice, cu un guvern legitim și un sistem politic pluralist, nu poate fi realizat fără clarificarea revendicărilor privind Siria din planul raporturilor internaționale, ale partenerilor actualului guvern sirian și a stabilirii nivelului de acceptabilitate a acestor revendicări, de către ceilalți actori internaționali.

20. Apreciază acțiunile Uniunii pentru unificarea opoziției siriene prin consolidarea Înaltei Comisii pentru Negocieri și a celor două componente politice principale ale acesteia, Coaliția Națională Siriană și Comitetul Național de Coordonare, dar exprimă rezerve față de posibilitatea ca inițiativa Uniunii Europene de sprijinire a procesului de pace în Siria să poată într-adevăr realiza întărirea sensibilă a partidelor de opoziție, în cadrul platformei de sprijinire a procesului de pace și a acordului de încetare a focului; exprimă rezerve, de asemenea, față de posibilitatea Uniunii de a realiza extinderea platformei de negocieri a opoziției prin intermediul dialogului cu alte grupuri de opoziție siriene care nu au fost reprezentate în procesul de la Geneva, în formatul existent, adică cu un guvern sirian susținut de actualii parteneri ai regimului Assad sau cu Assad însuși la putere.

21. Se raliiază poziției Parlamentului European care, în Rezoluția din 24 noiembrie 2016 referitoare la situația din Siria (2016/2933(RSP)), condamnă în termeni cei mai duri atrocitățile și numeroasele încălcări ale drepturilor omului și ale dreptului internațional umanitar, comise de forțele regimului Assad cu sprijinul Rusiei și al Iranului, precum și abuzurile împotriva drepturilor omului și încălcările dreptului internațional umanitar comise de grupările armate teroriste nestatale, în special de ISIL/Da'esh, Jabhat Fateh al-Sham/Frontul Al-Nusra și alte grupări jihadiste.

22. Se raliiază solicitării Parlamentului European pentru trimiterea cazului Siriei în fața Curții Penale Internaționale, dar, având în vedere incapacitatea Consiliului de Securitate ONU de a regla această chestiune, recomandă ca acest subiect să fie ridicat în Adunarea Generală a ONU, pentru a examina posibilitatea creării unui tribunal pentru crimele de război din Siria.

23. Consideră că Uniunea Europeană ar trebui să intensifice și să finanțeze investigațiile privind crime de război în Siria, ca mijloc de descurajare a tacticii de a câștiga teren prin acțiuni militare, facilitând astfel reluarea procesului de pace pe baze consolidate.

24. Având în vedere potențialul mecanismului internațional, imparțial și independent (MIII) de a contribui la realizarea actului de justiție în Siria și, implicit, de a diminua participarea sirienilor la conflict, apreciază că Uniunea Europeană ar trebui să se angajeze financiar pentru susținerea, facilitarea înființării mecanismului și pentru a-i asigura succesul; observând că guvernul Assad și aliații săi sunt angajați într-o cursă contracronometru pentru supremație militară, recurgând la atrocități pentru schimbarea raportului de putere, consideră că dovada crimelor lor nu va mai putea fi ignorată și negată dacă mecanismul internațional, imparțial și independent devine operațional.

25. Consideră că sprijinul Uniunii pentru conceptul Siriei unitare este corect, dar atenționează că o Sirie unitară sub regimul Assad nu este un câștig.

26. Crede că Uniunea ar trebui să planifice și să gestioneze și returnarea masivă a refugiaților sirieni după încetarea ostilităților, pentru a asigura, astfel, forța umană necesară pentru reconstrucția țării.

27. Salută inițiativele Uniunii Europene în vederea asigurării unei mai bune coordonări pe plan internațional a ajutoarelor de redresare, de creare a rezilienței și de dezvoltare, fără caracter umanitar, domeniu în care Uniunea are deplină libertate de acțiune, și își exprimă încrederea în capacitatea Uniunii de a întreprinde acțiuni eficiente de natură administrativă și logistică pentru înlăturarea urmelor conflagrației.

28. Având în vedere că relația dintre Iran și Arabia Saudită are un rol important în reconstrucția și rehabilitarea Siriei ulterioară încheierii conflictului, consideră că Uniunea Europeană ar putea să preia încă de acum un rol de mediator și promotor al unor măsuri de consolidare a încrederii între Riad și Teheran, bazându-se pe o politică inovativă care să integreze pozițiile iraniene și saudite în afacerile regionale.

29. Își exprimă sprijinul deplin față de țările din vecinătatea Siriei, care continuă să dea dovadă de o extraordinară solidaritate în ceea ce privește găzduirea a milioane de refugiați, în pofida resurselor limitate.

30. Solicită Guvernului României să urmărească cu atenție evoluțiile din regiune și să pregătească soluții pentru rezolvarea problemelor comunității consistente de români din regiune.

Această hotărâre a fost adoptată de către Camera Deputaților în ședința din 23 mai 2017, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

Petru - Gabriel VLASE

București, 23 mai 2017

Nr. 41.

Departamentul legislativ,
Șef departament,
Georgică Tobă

